

Guia de gestió pública del turisme

Francesc González
Oriol Miralbell

UP07/15029/02256

Francesc González

Llicenciat en Geografia i Història per la URV (1993) i doctor en Geografia per la UAB (2000). Ha estat professor associat de la Unitat de Geografia de la URV i de l'Escola de Turisme Dr. Manyà a Tortosa. És professor dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC.

Oriol Miralbell

Professor dels Estudis de Ciències de la Informació i la Comunicació, i també professor responsable de les assignatures Destinacions turístiques i Ecoturisme a la UOC. Ha estat responsable dels sistemes d'informació turística de la Generalitat de Catalunya i professor de l'EUTDH de la UAB. És màster en *Information Resources Management* per la Syracuse University (NY).

Primera edició: setembre 2007

© Francesc González, Oriol Miralbell

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2007

Av. Tibidabo, 45-47, 08035 Barcelona

Realització editorial: Eureka Media, SL

Dipòsit legal: B-42.176-2007

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

El turisme és una de les activitats econòmiques que més ha crescut al món en les últimes dècades. El seu pes en el PIB és prou important perquè els governs tinguin aquest sector molt en compte, però no solament el seu pes en l'economia dels països mou l'interès dels governs, sinó que el seu desenvolupament depèn en bona part de les infraestructures i serveis públics, dels quals són responsables principalment les administracions públiques. A més, el turisme pot ser una excel·lent eina de vertebració social, sobretot en aquelles comarques rurals on l'activitat primària està en retrocés.

Els canvis experimentats en els últims anys, en concret motivats per la globalització, han estat un motor notable per al creixement del turisme, sobretot per les seves conseqüències en la potenciació de les comunicacions i del transport de persones i béns, però també d'informació. Com a conseqüència tenim que, tal com passa amb el comerç, la globalització ha limitat el pes de les administracions estatals en el turisme, encara que en una proporció més petita que en altres subsectors econòmics. Sembla, cada vegada més, que el model de servei turístic està molt condicionat per la competència i els estàndards de qualitat reconeguts internacionalment i, per tant, això condiciona també els models de turisme que es volen desenvolupar a cada país.

Tanmateix, l'ordenació turística continua essent una responsabilitat i una tasca essencial que continuen assumint els governs, ja que l'orientació i l'èxit d'un país com a destinació turística depèn en bona part de la seva planificació estratègica, per a la qual fa falta un lideratge i una capacitat d'iniciativa pròpia de l'administració pública.

En els plans estratègics de turisme, cal preveure la participació de cada un dels actors que intervenen en el funcionament del turisme a la destinació, des del sector privat, amb inversors arriscats, empresaris ambiciosos i professionals ben qualificats fins a les diferents administracions –estatal, regional o autonòmica i local– que han de saber dirigir el desenvolupament dins d'uns marges de sostenibilitat ambiental, social, econòmica i cultural, i fomentar aquelles inversions i millores del sector que persegueixin el bé general i afavoreixin la creació de riquesa a la seva zona. El pla ha de dibuixar cada actuació i identificar aquells recursos i potencials que cal aprofitar, a fi de diferenciar la destinació buscant la qualitat i la sostenibilitat.

Entre les activitats que pertanyen, en general, a l'administració pública, hi ha la promoció turística de la seva destinació, encara que últimament això està canviant. Sobretot en les anomenades *destinacions madures*, les entitats responsables de la promoció turística estan participades també pel sector privat, que, evidentment, és el principal beneficiari de la promoció turística d'una destina-

ció. Aquesta cooperació entre els sectors públic i privat és només una mostra del que, amb probabilitat, és una manera d'actuar a les destinacions turístiques que cada vegada s'estendrà més.

Hem esfilagarsat de manera introductòria els cabdells temàtics amb què s'ha teixit aquesta assignatura que presenta la gestió pública del turisme, les característiques de la qual l'estudiant haurà de conèixer a fons per mitjà d'una sèrie de textos escollits, entre documents públics i articles d'experts. Amb un sentit eminentment pràctic, l'assignatura anirà desgranant els temes reunits en tres grans apartats:

- 1) La missió de l'administració pública
- 2) La política turística
- 3) La gestió pública

L'estudiant disposarà d'accés directe al material de l'assignatura amb textos introductoris a l'aula i enllaços a pàgines web on podrà accedir als textos escollits per a la comprensió i l'aprenentatge de la matèria.

Durant el semestre, hi haurà un debat de participació obligatòria per a l'estudiant, moderat per un expert, i per al qual l'estudiant s'haurà de preparar amb una lectura.

Objectius

- 1.** Establir la relació existent entre el turisme com a sector economicoprodutiu i la seva gestió des de l'àmbit del públic per a aconseguir-ne un desenvolupament sostenible.
- 2.** Conèixer els elements que configuren una de les dues grans àrees d'actuació de la gestió pública del turisme com és la gestió del producte turístic i els elements que l'integren.
- 3.** Estudiar l'altra gran àrea d'actuació de les administracions públiques: aconseguir l'òptima comercialització dels seus productes turístics en els diferents mercats turístics als quals es dirigeix.
- 4.** La consecució de la competitivitat de les destinacions turístiques és l'objectiu final de les institucions implicades en la política turística, per la qual cosa se n'estudia el marc conceptual i els elements que la integren.
- 5.** Conèixer els principals elements i característiques de les destinacions turístiques.
- 6.** Conèixer les diferents administracions que intervenen en el procés de creació, gestió i comercialització dels productes turístics i les seves diferents estructures organitzatives i competencials.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Guia de gestió pública del turisme

Francesc González i Oriol Miralbell

1. La missió de l'administració pública
2. Política turística
3. La gestió pública

Bibliografia

Álvarez Rico, M. (1997). *Principios constitucionales de organización de las Administraciones Públicas* (2a. ed.). Madrid: Dykinson.

Baena del Alcázar, M. (2000). *Curso de Ciencia de la Administración* (4a. ed.). Madrid: Tecnos.

Bruno, A. M.; Pleskovic, B. (ed.). *Annual World Bank Conference on Development Economics* (pàg. 11-23). Washington, DC: Banco Mundial.

Cals, J.; Capellà, J.; Vaqué, E. (1997). *Gestió pública del turisme: manual per a les administracions locals de les zones d'interior*. Barcelona: Estudis i Documents Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autonòmics i Locals.

Downs, G. W.; Larkey, P. D. (1983). *The search for government efficiency: from hubris to helplessness*. Nova York: Random House.

Fernández Ortega, A. (2005) *Introducción al Derecho para el Sector Turístico*. Madrid: Thomson Editoras Spain Paraninfo.

García de Enterría, E. (1999). *La Administración española. Estudios de Ciencia administrativa* (6a. ed.). Madrid: Civitas.

Gobierno de las Islas Baleares (2005) *Un partenariat para fomentar el turismo social en la Unión Europea*. Assembly of European Regions Conference on Social Tourism. Palma de Mallorca: 11 de novembre de 2005. <http://www.a-e-r.org/main-issues/tourism.html>

Hayek, F. A. (1979). *Law, Legislation and Liberty*. Chicago: University of Chicago Press.

Keating, M. (1990). "Management of the public sector". A: J. Llewellyan; S. Potter (ed.). *Economic policies for the 1990's*. Oxford: Basil Blackwell.

Mayntz, R. (1982). *Sociología de la Organización* (4a. ed.). Madrid: Alianza.

Ministerio para las Administraciones Públicas (1990). *Reflexiones para la modernización de la Administración del estado*. Madrid: MAP.

Mintzberg, H. (1984). *La estructuración de las organizaciones*. Barcelona: Ariel Gestión.

OCDE (1985). *Administration as a service. The public as a client*. París: OCDE.

Pujadas, R.; Fuente, J. (1998). *Ordenación y planificación territorial*. Madrid: Síntesis.

Ramió, C.; Ballart, X. (2000). *Ciencia de la Administración*. València: Tirant lo Blanch.

Schendel, D.; Hofer, C. (1979). *Strategic management*. Boston: Little Brown.

Stiglitz, Joseph E. (1996). "Keynote Adresse: The Role of Government in Economic Development". A: M. Bruno; B. Pleskovic (eds.). *Annual World Bank Conference on Development Economics* (pàg. 11-23). Washington, DC: Banco Mundial.

Stock, M. (coord.) (2003). *Le tourisme. Acteurs, lieux te enjeux*. París: Balen.

Subirats, J. (1989). *Análisis de políticas públicas y eficacia de la Administración*. Madrid: INAP.

Velasco, M. (2004). *La política turística. Gobierno y Administración Turística en España (1952-2004)*. València: Tirant lo Blanch.